

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(cadrul conex Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar)

I. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări

Proiectul Legii a fost elaborat în vederea uniformizării cadrului normativ ce vizează activitatea de expertiză judiciară și aducerea acestuia în concordanță cu prevederile Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, dar și în scopul eficientizării activității expertului judiciar, respectiv micșorării termenilor de efectuare a expertizelor judiciare și de examinare a cauzelor judiciare.

II. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege vizează în principal operarea modificărilor în Codul Vamal, Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă, Codul de executare, Codul contravențional precum și în Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

I. Modificările propuse la Codul vamal

Prevederile **art. 202¹⁰, alin. (11)** „*La emiterea deciziilor organelor vamale, rezultatele și concluziile cuprinse în actele emise de laboratorul vamal prevalează față de informațiile sau actele emise de alte instituții de expertiză sau experți, precum și față de alte documente care conțin informații referitoare la caracteristicile fizico-chimice sau proprietățile mărfurilor, în cazul în care acestea sînt contradictorii.*” sînt în contradicție cu principiul contradictorialității, dat fiind faptul că nici o probă nu poate avea valoare prestabilită. Astfel, proiectul propune abrogarea aliniatului respectiv. Totodată, alin. (4) și (5) al aceluiași articol se abrogă din motiv că actele de procedură în caz de contravenție vamală sau urmărire penală vor fi efectuate conform procedurii stabilite de Codul de procedură penală și Codul Contravențional, ori contravențiile și infracțiunile vamale nu reprezintă o categorie specială ce necesită o altă modalitate de cercetare.

II. Modificările propuse la Codul de procedură penală

1. Modificările propuse la **art. 88** au drept scop uniformizarea prevederilor legislației în vigoare cu privire la obligațiile și drepturile expertului judiciar.

2. Excluderea **pct. 5) din alin. (1) al art. 89** are drept scop înlăturarea impedimentelor inutile în activitatea de expertiză judiciară și constatare tehnico-științifică și medico-legală. Dat fiind faptul că în unele specialități sînt puțini

experți sau chiar unul, nu pot fi efectuate expertize judiciare dacă anterior, pe marginea aceluiași caz, expertul a participat în calitate de specialist.

Totodată, expertul este persoana calificată să efectueze expertize și să formuleze concluzii în specialitatea în care este autorizată. Concluzia expertului nu poate fi asimilată (în sensul temeiurilor de recuzare) spre exemplu cu concluzia judecătorului expusă în hotărârea judecătorească. Concluzia expertului este una de specialitate, privind fapte și circumstanțe obiective și formularea ei nu poate să constituie temei pentru recuzarea expertului. În final, expertul este somat de răspunderea penală pentru emiterea unei concluzii intenționat false.

De asemenea, există pericol de modificare substanțială a probelor, de formulare a unei concluzii în raportul de expertiză total diferită de cea formulată în raportul de constare, având în vedere că obiectele expertizei sunt obiecte materiale, care suferă schimbări ferești în timp sau sînt în cantități minuscule, sau examinarea primară presupune metode distructive.

3. La **art. 139**, avându-se în vedere necesitatea examinării de urgență a probelor, inclusiv a celor ușor alterabile, care își modifică esențial proprietățile în timp, precum și posibilitatea dispunerii efectuării constatării pînă la începerea urmăririi penale pentru a întemeia *bănuiala rezonabilă*, proiectul propune păstrarea prevederilor cu privire la activitatea de efectuare a constatării tehnico-științifice sau medico-legale cu ajustări relevante privind condițiile de dispunere a constatărilor.

Alin. (2) cu care se propune completarea art. 139 vine să clarifice situația creată în practică, cînd expertul avînd cunoștințe temeinice într-o disciplină sau asupra unei anumite probleme efectuează și constatarea tehnico-științifică sau medico-legală.

4. Modificarea art. 142. se impune din cauza, că părțile fiind deja în proces penal au nevoie de materialele care urmează să fie supuse expertizei, care se află la partea acuzării. Redacția actuală induce în eroare atît părțile, cît și ordonatorii.

5. Modificările operate la art. 143 alin. (2) sunt necesare pentru a uniformiza prevederile legislației în vigoare și ajustării politicii de achitare a serviciilor conexe conform prevederilor Legii nr. 68/2016.

6. La art. 145, în scopul simplificării procedurii jurisdicționale, reducerii timpului destinat efectuării expertizelor respectiv, e xaminării cauzelor, proiectul propune lichidarea factorului de exploatare inutilă a timpului de muncă a expertului judiciar, prin citarea expertului în ședințe de judecată pentru prezentare părților, sau pentru formularea întrebărilor. În acest context, ținem să menționăm faptul că potrivit statisticii, în anul 2015 și 2016, experții Centrului Național de Expertize Judiciare au fost citați în 480 de ședințe de judecată (în mun. Chișinău și raioanele republicii) timp în care ar fi putut efectua circa 100 expertize, iar experții Centrului de Medicină Legală au fost citați în 852 de ședințe, timp în care urmau a fi efectuate aproximativ 455 expertize.

7. Introducerea **articolelor noi 146¹; 147¹; 147²** este argumentată de prevederile art. 2 alin. (4) CPP: „(4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul

cod.”.

8. Întru simplificarea procedurii de dispunere a expertizelor judiciare sau constatărilor tehnico-științifice și excluderea unor eventuale probleme care ar putea să apară la faza începerii urmăririi penale și la faza urmăririi penale, se propune la alin. (1) art. 139 după cuvintele „organul de urmărire penală” să fie introdusă sintagma „organul de constatare”. De altfel, în ordinea art. 273 CPP, organul de constatare are obligația de a constata infracțiuni, iar această activitate procesuală impune de multe ori efectuarea constatării tehnico-științifice sau medico-legale. Prin operarea acestor completări, vom reuși să aducem pe făgașul legalității activitățile organului de constatare, care, la moment, în lipsa unor norme procesuale penale, solicită efectuarea constatărilor tehnico-științifice și medico-legale în multiple cazuri referitoare la violența în familie, cadavre fără semne de moarte violentă și traficul ilicit de droguri/armament. Totodată, pentru atingerea acestui scop este necesar de completat și alin. (2) art. 273 CPP, alin. (1) art. 140.

9. Amendamentele propuse la art. 145 alin. (1) sunt necesare din motiv că organul de urmărire penală nu poate să dispună efectuarea unei expertize până când nu execută acțiunile premărgătoare efectuării acesteia. Astfel, în cazul în care una din părți nu se prezintă la citare, ofițerul de urmărire penală este nevoit să amâne efectuarea expertizei și să asigure obligatoriu prezența ei, ceea ce duce la tergiversarea procesului.

III. Modificările propuse la Codul de procedură civilă

1. Modificările operate în CPC sunt necesare pentru a uniformiza prevederile legislației în vigoare. La **art. art. 150-151, 154 alin. (4)**, în scopul simplificării procedurii jurisdicționale, reducerii timpului destinat efectuării expertizelor respectiv, examinării cauzelor, proiectul propune lichidarea factorului de exploatare inutilă a timpului de muncă a expertului judiciar, prin citarea expertului în ședințe de judecată pentru prezentare părților, formularea întrebărilor, sau pentru examinarea cererii de recuzare a expertului. Astfel, prin excluderea factorilor enumerați, expertul se va concentra pe procesele de efectuare a expertizelor, ridicarea calității expertizelor, etc., fapt ce va conduce la reducerea esențială a termenilor de efectuare a expertizelor judiciare și examinare a cauzelor.

2. Excluderea **art. art. 156, 157 și 159** are drept scop evitarea dublării prevederilor legislației în vigoare.

Modificările la Codul de executare, Codul contravențional precum și la Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Legea privind sistemul public de asigurări sociale au ca scop ajustarea cadrului legislativ în vigoare și nu conțin concepte noi.

III. Impactul proiectului

Impactul prezentului proiect al Legii va consta în:

1. Aducerea în concordanță și uniformizarea cadrului normativ ce vizează activitatea de expertiză judiciară.
2. Eficientizarea domeniului de expertiză judiciară prin micșorarea termenilor de efectuare a expertizelor judiciare.

IV. Argumentarea economico-financiară

Prezentul proiect nu necesită cheltuieli de la bugetul de stat. Costul efectuării expertizelor judiciare vor fi achitate în conformitate cu prevederile Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 și deci, nu reprezintă o noutate legislativă.

IV. Respectarea transparenței decizionale

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Viceministru

Nicolae EȘANU